

SZKOLNA LISTA TEMATÓW NA USTNY EGZAMIN MATURALNY Z JĘZYKA POLSKIEGO W ROKU SZK. 2011/2012

Literatura

1. Różne sposoby ujęcia motywu zdrady małżeńskiej. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych utworów literackich.
2. Duchy, zjawy, sny i wizje. Określ, jaką funkcję pełnią one w wybranych przez siebie utworach literackich.
3. Mity i legendy w twórczości Andrzeja Sapkowskiego. Omów sposób ich funkcjonowania na wybranych przykładach.
4. Motywy średniowieczne w literaturze fantasty. Omów problem, odwołując się do wybranych tekstów.
5. Kłamstwo - jego negatywny i pozytywne aspekty. Omów problem, odwołując się do wybranych tekstów literackich.
6. Bohater literacki z książką w ręku. Omów wpływ lektur na życie bohaterów literackich. Odwołaj się do wybranych przykładów.
7. Pisarze i poeci o jednostce wybitnej. Rozwiń temat, odwołując się do wybranych utworów.
8. Dwory i dworki szlacheckie. Przedstaw życie mieszkańców i omów kulturotwórcze znaczenie tych szlacheckich siedlisk. Przywołaj przykłady wybrane z literatury polskiej.
9. Franciszkańska akceptacja świata. Wskaż źródła i omów kontynuacje na wybranych przykładach.
10. Dzieła literackie nawiązujące do historii. Przedstaw sposoby ujmowania historii i jej funkcje w wybranych utworach.
11. Zderzenie świata młodych ze światem starych. Rozwiń temat, odwołując się do wybranych utworów.
12. Utwory literackie kształtujące system wartości. Przywołaj i omów te, które twoim zdaniem są szczególnie znaczące.
13. Literatura o śmierci i umieraniu. Zaprezentuj problem odwołując się do wybranych tekstów XX i XXI wieku.
14. Geniusz i szaleństwo? Omów problem, odwołując się do wybranych utworów literackich i biografii jednostek wybitnych.
15. Rola tytułu jako znaku literackiego służącego interpretacji tekstu. Omawiając temat, odwołaj się do przykładów z różnych epok.
16. Różne ujęcia motywu rodziny w wybranych utworach Młodej Polski, XX-lecia międzywojennego i /lub/ współczesności. Omów problem analizując konkretne przykłady.
17. Przedstaw, odwołując się do tekstów z różnych epok, literackie ujęcie motywu pojedynku. Zwróć uwagę na jego różnorodność – np. pojedynki batalistyczne, poetyckie, itp.
18. Każde pokolenie ma swoich świętych. Porównaj różne odmiany świętości obecne w literaturze odwołując się do czterech przykładów z dwóch (lub trzech) różnych epok.
19. Rola strachu w życiu bohaterów literackich. Omów problem odwołując się do wybranych utworów literackich.
20. Polska wieś w literaturze. Omów zagadnienie, odwołując się do utworów literackich z trzech różnych epok.

21. Reportaż jako sposób ukazania problemów współczesnego świata. Omów problem na wybranych przykładach jednego bądź kilku twórców.
22. Proza Fiodora Dostojewskiego wyrazem problemów egzystencjalnych człowieka. Omów problem odwołując się do wybranych powieści.
23. Duchowe rozterki współczesnego człowieka. Przedstaw je, odwołując się do wybranych utworów autorów literatury współczesnej.
24. Sposoby kreowania bohaterów w literaturze fantasty. Omów problem, odwołując się do wybranych utworów literackich.
25. Sarmata o sobie, inni o Sarmacie. Zaprezentuj sposoby ujęcia wizerunku szlachcica Sarmaty, odwołując się do wybranych przykładów literackich różnych epok.
26. Istota zła i jego pochodzenie. Omów problem, odwołując się do wybranych utworów.
27. Różne sposoby ukazywania Chrystusa w literaturze. Omów funkcje określonych sposobów kreacji, odwołując się do wybranych przykładów.
28. Dramat niespełnienia ludzkich marzeń przedstawiony w literaturze. Określ jego przyczyny i konsekwencje, analizując wybrane utwory dwóch epok literackich.
29. Zanalizuj proces powstawania legendy literackiej na podstawie życia i twórczości jednego (bądź dwóch) artystów.
30. Problemy okresu dorastania człowieka. Przedstaw je, odwołując się do wybranych utworów literackich .
31. Różne wizje przyszłości zawarte w literaturze fantastycznonaukowej. Przedstaw je, analizując wybrane powieści.
32. Portret tyrana w literaturze. Omów problem odwołując się do wybranych utworów literackich z trzech różnych epok.
33. Sposoby i funkcje nawiązania do motywów mitycznych w poezji. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych utworów.
34. Poetyka powiastki filozoficznej. Określ jej cechy, analizując wybrane utwory należące do tego gatunku literackiego.
35. Sposoby kreowania portretów zdrajców w literaturze. Przedstaw je, odwołując się do wybranych utworów różnych epok.
36. Dorastanie dziecka w rzeczywistości dorosłych.. Omów problem na wybranych przykładach literackich z XIX lub XX wieku.
37. Różne metody walki z zaborcą przedstawione w literaturze dziewiętnastego wieku. Omów je, analizując wybrane utwory.
38. Różne kreacje portretu ojca w literaturze. Omów ich funkcje, odwołując się do wybranych utworów.
39. Charakter i cele odwołań do tradycji antycznej w twórczości Zbigniewa Herberta. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych utworów.
40. Refleksje na temat człowieka i jego poczynań w twórczości Wisławy Szymborskiej. Przedstaw zagadnienie, analizując wybrane utwory poetki.
41. Portret emigranta w literaturze polskiej. Omów problem, odwołując się do wybranych utworów.
42. Doświadczenie poczucia bezsensu i absurdalności istnienia związane z końcem wieku. Omów problem na wybranych przykładach z literatury młodopolskiej i współczesnej.
43. Funkcje motywu śmierci w literaturze średniowiecza i Młodej Polski. Omów je na wybranych przykładach.
44. Destrukcyjny i budujący charakter miłości. Omów wpływ tego uczucia na życie bohaterów literackich odwołując się do powieści XIX i XX wieku.
45. Funkcjonowanie mitu arkadyjskiego w literaturze. Omów problem w oparciu o wybrane utwory należące do literatury różnych epok.

46. Groteska jako metoda kreowania obrazu rzeczywistości. Omów problem na przykładzie wybranych utworów literackich z określonej epoki.
47. Historia jako czynnik determinujący ludzki los. Omów problem, odwołując się do wybranych tekstów.
48. Na podstawie analizy wybranych utworów literackich określ czynniki determinujące przemianę wewnętrzną bohatera literackiego.
49. Określ cechy kiczu literackiego na podstawie analizy wybranych utworów prozatorskich należących do literatury współczesnej.
50. Porównaj sposoby i funkcje mówienia o rzeczywistości PRL-u w literaturze socrealistycznej i twórczości pisarzy opozycyjnych.
51. Przyczyny i konsekwencje przyjmowania przez człowieka różnych postaw wobec zła. Określ je w oparciu o literaturę współczesną.
52. Różne pojmowanie wartości cierpienia w życiu człowieka. Omów problem na podstawie wybranych utworów literatury średniowiecza i literatury współczesnej.
53. Różne koncepcje patriotyzmu. Scharakteryzuj je na podstawie wybranych utworów literatury romantycznej i pozytywistycznej.
54. Różne sposoby deheroizacji bohatera literackiego. Przedstaw je, wykorzystując wybrane utwory należące do literatury współczesnej.
55. Rośliny i ich funkcje w utworach literackich. Scharakteryzuj je na wybranych przykładach.
56. Różne sposoby wykorzystania biografii pisarza w jego tekście literackim. Przedstaw problem, porównując utwory dwóch wybranych twórców.
57. Wzór człowieka i jego życia zawarty w literaturze socrealistycznej. Przedstaw zagadnienie na podstawie wybranych utworów.
58. Bohater literacki – dekadent. Przedstaw najciekawsze kreacje w literaturze polskiej i obcej.
59. Rewolucja jako temat utworów literackich. Omów różne ujęcia tego zagadnienia na wybranych przykładach.
60. Walka ze stereotypami w twórczości Witolda Gombrowicza. Omów problem, odwołując się do wybranych utworów.
61. Analizując wybrane utwory naturalistyczne, przedstaw zawartą w nich koncepcję człowieka.
62. Omów sposób kreacji motywu pielgrzymy na podstawie wybranych dwóch epok literackich.
63. Piękno i prostota wiary. Omów sposób mówienia o doświadczeniach religijnych w poezji ks. Jana Twardowskiego.
64. Różne formy zniewolenia człowieka. Omów zagadnienie na trzech (czterech) wybranych przykładach literackich.
65. Omów sposoby ujęcia motywu alkoholika w literaturze. Odwołaj się do tekstów z różnych epok.

Związki literatury z innymi dziedzinami sztuki

66. Bohaterowie w habitach. Omów sposób kreacji przedstawionych bohaterów odwołując się do talentów literackich i filmu.
66. Czytanie listu. Przedstaw zjawisko, odwołując się do wybranych utworów literackich literaturze obrazów.
67. Inspiracje malarstwem w poezji. Omów na wybranych przykładach.
68. Sceny myśliwskie w literaturze i malarstwie. Przywołaj przykłady i omów.
69. Motyw Matki Bożej w poezji i sztukach plastycznych. Omów różne sposoby ukazania tego motywu na

wybranych przykładach.

70. Kobieta – demon, anioł, matrona. Omów różne sposoby ukazywania kobiety w literaturze i sztukach plastycznych.
71. Historia Japonii (lub innego odległego kraju) wyłaniająca się z jej literatury, sztuki i filmu. Omów na wybranych przykładach.
72. Wskaż i omów inspiracje literackie i malarskie obecne w twórczości Jacka Karczmarskiego.
73. Motyw biesiady w literaturze, piosence i filmie. Porównaj sposoby funkcjonowania analizując wybrane utwory.
74. Różnorodne ujęcia motywu prowincji i małej ojczyzny w literaturze i filmie. Zinterpretuj zagadnienie, odwołując się do wybranych przykładów.
75. Kryzys rodziny w literaturze i kinematografii współczesnej. Omów problem odwołując się do wybranych przykładów.
76. Zbrodnie sowieckie w literaturze i filmie . Omów problem na wybranych przykładach.
77. „Być albo mieć”. Scharakteryzuj bohaterów literackich i filmowych, którzy dokonywali takich wyborów.
78. Oblęd, choroba psychiczna, szaleństwo. Przedstaw funkcjonowanie motywów w wybranych utworach literackich i dziełach filmowych.
79. Różne funkcje i sposoby ujęcia motywu Chrystusa w literaturze i innych rodzajach sztuki. Omów zagadnienie odwołując się do wybranych przykładów.
80. Gotyk w literaturze i sztuce. Określ cechy stylu gotyckiego, odwołując się do literatury i sztuki.
81. Różne sposoby przedstawienia motywu miasta w literaturze i filmie. Omów zagadnienie odwołując się do wybranych przykładów.
82. Wielkie wydarzenia historyczne w literaturze i malarstwie. Omów sposób ich przedstawienia odwołując się do wybranych przykładów.
83. Malarstwo i literatura wobec okrucieństw wojny. Omów sposób przedstawiania tego zjawiska, odwołując się do wybranych przykładów.
84. Różne sposoby tworzenia nastroju grozy w literaturze i filmie. Przedstaw je, odwołując się do wybranych dzieł literackich i filmowych.
85. Brzydota jako kategoria estetyczna w sztuce dwóch różnych epok. Omów jej istotę i funkcje, odwołując się do wybranych utworów literackich i dzieł plastycznych.
86. Różne znaczenia motywu labiryntu we współczesnej literaturze i sztuce. Przedstaw je, odwołując się do wybranych utworów literackich i dzieł plastycznych
87. Artystyczne ujęcia macierzyństwa w literaturze i sztukach plastycznych dwóch różnych epok. Przedstaw je w oparciu o analizę wybranych dzieł.
88. Awangardowość sztuki dwudziestolecia międzywojennego. Określ jej charakter, odwołując się do wybranych dzieł literackich i malarskich.
89. Topos ogrodu w literaturze i malarstwie . Przedstaw różne sposoby jego wykorzystania, analizując wybrane dzieła.
90. Sposoby ukazywania problemu poczucia wyobcowania człowieka w świecie. Przedstaw je, analizując wybrane utwory literackie i tzw. poezję śpiewaną.
91. Motyw konia w literaturze i sztukach plastycznych. Porównaj sposób jego przedstawienia, analizując wybrane teksty kultury.

92. Na przykładach wybranych z literatury, malarstwa i filmu przedstaw różne wykorzystania motywu Pasji w sztuce.
93. Różne sposoby ukazywania motywu wędrówki w literaturze i filmie. Określ ich funkcje, analizując konkretne przykłady.
94. Omów związek literatury z filozofią. Odwołaj się do kilku systemów filozoficznych i przedstaw sposób ich ukazania w dziele literackim.
95. Odwołując się do wybranych przykładów z literatury i malarstwa, przedstaw różnorodne sposoby przedstawiania lęku w dziele sztuki.
96. Obraz świata Orientu zawarty w literaturze i malarstwie romantycznym. Przedstaw jego cechy, odwołując się do wybranych dzieł epoki.
97. Rozrachunek z historią po 1945 roku w literaturze i dziełach filmowych. Omów problem na podstawie 3-4 utworów.
98. Symboliczne znaczenie gestów w utworze literackim i dziele malarskim. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych tekstów kultury dwóch epok.
99. Mity greckie jako źródło inspiracji artystów epoki renesansu. Przedstaw zagadnienie na wybranych przykładach literackich i plastycznych.
100. Symbol jako środek wyrazu w literaturze i malarstwie młodopolskim. Omów jego funkcje, odwołując się do wybranych tekstów kultury.
101. Obraz inteligencji w literaturze i filmie XIX i XX wieku. Przedstaw zagadnienie, odwołując się do wybranych przykładów.
102. Funkcje eksperymentu artystycznego w literaturze i sztuce XX wieku. Omów je na wybranych przykładach.
103. Omów funkcje i sposób kreacji narkomana w dziełach literackich i filmowych. Odwołaj się do 3–4 przykładów.
104. Lekarz i jego praca. Przedstaw ten typ bohatera odwołując się do przykładów literackich i z innej dziedziny sztuki.

Język

105. Wpływ języka angielskiego na polszczyznę współczesnych licealistów. Omów problem, analizując konkretne przykłady.
106. Dokonaj analizy językowej wybranych nazwisk uczniów twojej szkoły.
107. Eksperymenty językowe w poezji polskiej XX wieku. Omów problem na wybranych przykładach.
108. Język sprawozdawców sportowych. Scharakteryzuj go, odwołując się do wybranych relacji z zawodów sportowych.
109. Istota i funkcje gry słów w tekstach lirycznych. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych utworów poetyckich.
110. Analizując teksty przemówień politycznych z okresu stalinowskiego, przedstaw cechy języka ówczesnej propagandy politycznej.
111. Analizując wybrane polemiki prowadzone na łamach czasopism, przedstaw zastosowane chwytteryzystyczne i określ ich funkcje.
112. Istota i funkcje stylizacji archaicznej. Omów problem, odwołując się do wybranej powieści historycznej.

113. Sposoby wyrażania agresji w języku współczesnych Polaków. Omów je na podstawie materiału zaczerpniętego z języka potocznego.
114. Językowe środki wzmacniające ekspresję wypowiedzi. Scharakteryzuj je na podstawie wybranych wypowiedzi bohaterów współczesnej literatury polskiej.
115. Wpływ rozwoju techniki na formę współczesnego języka potocznego. Omów problem na podstawie wybranych przykładów.
116. Na podstawie analizy wybranych tekstów, zamieszczonych w prasie codziennej, omów tendencje rozwojowe współczesnej polszczyzny.
117. Wieloznaczność wyrazów i jej konsekwencje dla procesu komunikacji. Omów zagadnienie na wybranych przykładach tekstów kabaretowych.
118. Językowe środki perswazji w reklamie. Przedstaw zagadnienie na wybranych przykładach prasowych tekstów reklamowych i reklam telewizyjnych.
119. Język komiksów i jego rola w kreowaniu obrazu świata przedstawionego. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
120. Język współczesnych polityków. Na przykładach tekstów prasowych przedstaw zjawisko i dokonaj jego oceny.
121. Język Internetu. Przedstaw charakterystyczne jego cechy na przykładzie wypowiedzi z wybranych list dyskusyjnych.
122. Rola neologizmów w dziele artystycznym. Przedstaw ją, odwołując się do twórczości Bolesława Leśmiana.
123. Błąd językowy jako źródło komizmu. Omów problem analizując wybrany materiał językowy, np. zeszyty szkolne, wypowiedzi prasowe i telewizyjne.
124. Nagłówki prasowe. Oceń poprawność i stopień spójności z tekstem, określ funkcje językowe.
125. Manipulacja językowa w tekstach prasowych. Odwołując się do wybranych przykładów, scharakteryzuj środki językowe służące temu celowi.
126. Na podstawie analizy języka piosenek jednego z zespołów współczesnych wyjaśnij zasadność doboru środków wyrazu.